

Mahallî İdareler Seçimi Kanunu ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve İçişleri Komisyonu Raporu. 1/438, 3/287

Türkiye

Cumhurbaşkanlığı

Genel Sekreterliği

INC. BŞK. : 24-18-23-84

11 Ocak 1984

Konu : 2971 Sayılı Kanun Hakkında

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 6 Ocak 1984 gün ve Kan. Kar. Bşk. lığı 518-00494 sayılı yazınız.

5 Ocak 1984 tarih ve 2971 sayılı Mahallî İdareler Seçimi Kanunu incelenmiş ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 89 uncu maddesi gereğince ilişikte sunulan gerekçe ile bir daha görüşülmek üzere geri gönderilmiştir.

Arz ederim.

Kenan EVREN

Cumhurbaşkanı

5 OCAK 1984 TARİH VE 2971 SAYILI KANUNUN GERİ GÖNDERİLME GEREKÇESİ

1. Mahallî İdareler, İl, Belediye veya Köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları Kanunla belirtilen ve karar organları gene Kanunda gösterilen seçmenler tarafından oluşturulan kamu tüzelkişileridir. Seçimleri Anayasanın 67 nci maddesindeki esaslara göre beş yılda bir yapılır.

2. Anayasanın bu ve ilgili diğer hükümleri doğrultusunda hazırlanmış ve kabul edilmiş bulunan 2971 sayılı Kanunun :

a) 2 nci maddesinde Anayasanın 67 nci maddesinin öngördüğü serbestlik esasına yer verilmemiştir.

b) Büyük şehir Belediye Meclislerinin, Belediye hudutları içindeki ilçe belediye meclislerinden beşte bir oranında alınacak üyelerden oluşacağı göz önünde tutulduğunda, 5 inci maddenin (b) bendinde nüfusu 50 001 - 100 000'e kadar olan beldelerde üye sayısının 25, nüfusu 100 001 - 250 000'e kadar olan beldelerde üye sayısının 29 olarak tespiti, farklı nüfuslu ilçelerin büyük şehir belediyesi meclisinde aynı sayıda ve beşer üye ile temsil edilmeleri sonucunu doğuracaktır. Bu sonuç demokrasi, egemenlik ve eşitlik ilkelerine aykırı düşecektir.

c) 8 inci maddenin son fıkrasında savaş hali veya Milletvekilleri Genel Seçimleri ile birleştirmek amacıyla TBMM'nin mahallî idareler seçimlerinin öne alınmasına veya ileri bir tarihe ertelenmesine karar verebileceği düzenlenmiştir.

Bilindiği gibi Anayasanın 78 inci maddesi savaş nedeniyle yeni seçimlerin yapılmasına imkân görülmezse, TBMM'nin seçimlerin bir yıl geriye bırakılmasına karar verebileceğini, geri bırakma sebebinin ortadan kalkmaması halinde erteleme kararındaki usule göre bu işlemin tekrar edilebileceğini öngörürken süreyi bir yıl ile sınırlamıştır. Kabul edilen metinde böyle bir süre sınırlaması bulunmamaktadır.

Kaldı ki TBMM'nin hangi konuları karara bağlayacağı Anayasa'nın özel maddelerinde belirtilmiştir. (Md. 77, 78, 83, 84, 87, 92, 99, 111, 121 ve 122.). Mahallî idarelerin seçim sürelerinin ertelenmesi veya öne alınması karar değil kanun konusu olacaktır. Nitekim geçmiş uygulamalarda da TBMM seçimlerinin öne alınması veya ileri tarihe ertelenmesi kararları, mahallî idarelerde ise Kanunla yapılmıştır. Madde metni yanlış yorum ve değerlendirmelere neden olabileceği niteliktedir.

d) Kanunun geçici 5 inci maddesi büyük şehir yönetiminin hukuki statüsünün bu Kanunun yürürlüğünü takip eden ilk seçim tarihinden önce Kanun Hükmünde Kararnemelerle düzenleneceğini öngörmektedir.

(1) Anayasanın 127 nci maddesi büyük yerleşim merkezleri için Kanunun özel yönetim biçimi getirebileceğine imkân vermektedir. İke bu hususun Kanunla düzenlenmesidir.

Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname ile düzenleme yetkisi -olağanüstü hal ve sıkıyönetim hallerine ilişkin 121 ve 122 nci maddeler dışında- Anayasanın 91 inci maddesine göre çıkarılacak Yetki Kanunu ile verilebilir. Yetki Kanununda çıkarılacak Kanun Hükmünde Kararnamenin amacının, kapsamının, ilkelerinin, kullanma süresinin ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağına gösterilmesi zorunludur.

Kanunun sözü edilen geçici 5 inci maddesinde amacı ve süresi açıklıkla belli olmadığı gibi kapsamı, ilkelerinin ne olacağı hakkında da herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

(2) Büyük şehirden muradın belediye hudutları içerisinde birden fazla ilçe bulunan şehirler olduğu, büyük şehir Belediye Meclisinin de ilçeler Belediye Meclislerinden alınacak beşte bir üyeden oluşacağı Kanunun dört ve altıncı maddelerinden anlaşılmakta ise de maddeler arasında terim birliği bulunmamaktadır.

(a) Büyük şehir belediye başkanı adayının hangi kurulca gösterileceği,

(b) Bu adayın hangi seçim kuruluna bildirileceği,

(c) Seçim işlemlerinin nasıl sonuçlandırılacağı, hususlarında yeterli derecede açıklık bulunmaması,

(d) Büyük şehir belediye meclisine her ilçe üye sayısının beşte biri alındıktan sonra artık sayıların zara alınmayacağı amaçlanmış iken 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında artık oylardan söz edilmiş olması, Uygulamada duraksama ve yanlış anlaşmalara neden olabilecektir.

e) Kanunun 18 inci maddesinde oy pusulalarının konulacağı zarfların Yüksek Seçim Kurulunca temin ve sandık başlarında hazır edileceği belirtilmiş iken, 20 inci maddesinin son fıkrasında -teklif doğrultusunda- bu zarfların ilçe seçim kurullarınca hazırlanacağı hükmü aynen korunmuştur.

Yine 20 inci madde de beş numaralı metnin devamında olması gereken «birlikte çıkarsa» ibaresi, tüm bentleri kapsayacak şekilde satırbaşı halinde yazılmıştır.

Bu haller de uygulamada karışıklık yaratabilecektir.

f) Kanunun uygulanmasında büyük şehir belediye meclisi başkanının seçimi hariç diğer belediye başkanlarının, belediye meclisi ve il genel meclisi üyelerinin, muhtar, köy ve mahalle ihtiyar heyeti ve meclisi üyelerinin seçimlerinde seçim çevresi ilçe veya belde sınırları belirlenmiş ve seçim işlemlerinin ilçe seçim kurullarınca yapılması ve sonuçlandırılması ilkesi benimsenmiştir.

(1) Büyük şehir belediye başkanı seçiminde sorumlu seçim kurulunun belirlenmediğine ve buna ilişkin açık bir düzenleme yapılması gereğine değinilmiştir. Başkan dışındaki diğer kişilerin seçim tutanaklarının il seçim kurulunca verilmesi kanunun genel düzenlemesi ve ilçe seçim kurullarının görevlendirilmesi ile çelişmektedir. Seçimlerin sonuçlandırılmasında gereksiz gecikmelere neden olabilecektir.

(2) Geçerli oy toplamının onda birine tekabül eden sayının, partilerin ve bağımsız adayların aldıkları oy sayısından ayrı ayrı çıkarılması; eşitlik ilkesine, gerçekleşmiş iradeye ve kanunlara göre geçerli sayılmış oyların ayrı bir düzenleme ile geçersiz sayılması gibi aykırı bir sonuç doğuracaktır.

g) Kanunun 30 uncu maddesinde köy ihtiyar meclisi üye sayısı (A) fıkrası şeklinde düzenlenmiş iken, mahalle ihtiyar heyeti üye sayısını düzenleyen (B) fıkrası teklifte olmasına komisyonunda ve genel kurulda çıkarılması hakkında verilmiş bir önerge ve gerekçesi bulunmadığı halde kanun metnine alınmamıştır. Kaldı ki kanunun kapsamında ve Altıncı Bölüm başlığında mahalle muhtarları ve mahalle ihtiyar heyetinden bahis edilmiş ve çeşitli maddelerde de bunlardan söz edilmektedir.

Madde metninde bu konuya ilişkin düzenleme yapılmamış olması noksanlık teşkil edecektir.

h) Kanunun 37 nci maddesi yazılış şekli ve açık hükmü ile 18.7.1963 tarih ve 286, 18.7.1963 tarih ve 287, 19.7.1963 tarih ve 306 ve aynı tarihli 307 sayılı Kanunları açık ilga yoluyla, diğer kanunların bu Kanun hükümlerine aykırı hükümlerini ise zımni ilga yoluyla yürürlükten kaldırmaktadır. Bu nedenle :

(1) Köy Kanununun 286 sayılı Kanunla değişik 23, 33 ve 41 inci maddeleri,

(2) Şehir ve Kasaba Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Kanununun, 287 Sayılı Kanunla değişik 8 inci maddesinin son fıkrası, 19 uncu maddesi,

(3) İdarei Umumiye Kanununun 306 sayılı Kanunla değişik 105/10, 106 ve 125 inci maddeleri,

(4) Belediye Kanununun 307 sayılı Kanunla değişik 24, 26, 53, 61, 76, 91, 93 ve Ek 16 ncı maddeleri yürürlükten kalkmış olacaktır.

Bu hal uygulamada büyük boşluk ve aksaklıklar yaratacaktır.

3. Yukarıda belirtilen nedenlerle uygun bulunmayan 2971 sayılı Kanunun T. C. Anayasasının 89 uncu maddesi uyarınca bir daha görüşülmesinde zaruret görülmüştür.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 1/438

Karar No. : 4

16.1.1984

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuzun 4.1.1984 tarih ve 2 karar No. lu Raporu ile sonuçlandığı, «Mahallî İdareler Seçimi Kanunu» Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5.1.1984 tarihli 18 inci birleşiminde görüşülmüş ve bazı değişikliklerle kabul edilmişti.

Kanun, Anayasamızın 59 uncu maddesi gereğince yayımlanması için, T. B. M. Meclisi Başkanlığının 6.1.1984 tarih ve Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı 518-00494 sayılı tezkeresiyle Sayın Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımız Anayasamızın 89 uncu maddesi gereğince bir defa daha görüşülmek üzere Kanunu geri göndermiş ve gerekçeli geri gönderme tezkeresi de Genel Kurulumuzun 12.1.1984 tarih ve 21 inci birleşiminde okunmuş bulunmaktadır.

Komisyonumuz konuyu Kanunun geri gönderilme gerekçeleri ışığında ve İçişleri Bakanlığı ile Yüksek Seçim Kurulu temsilcilerinin de katılımıyla yeniden incelemiş ve Genel Kurulda Kanunun içtüzüğün 53 üncü maddesine göre 48 saat geçmeden gündeme alınmasına karar vermiştir.

Kanunun maddeleri ayrı ayrı tartışılmış, maddelere ilişkin kabul, ilave ve değişiklikler aşağıda sırasıyla açıklanmıştır.

Mahallî İdareler Seçimi Kanunu aynı zamanda mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri seçimlerini de kapsadığından Kanunun adı «Mahallî İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun» olarak değiştirilmiştir.

Kanunun 1 inci maddesinde redaksiyon düzeltilmesi yapılmıştır.

Anayasamızın 67 nci maddesinin 2 nci fıkrasına paralellik sağlamak amacıyla Kanunun 2 nci maddesinin 1 inci ve 2 nci fıkraları birleştirilmiş ve Anayasamızın sözkonusu fıkrasına göre yeniden düzenlenmiştir.

Kanunun 3 üncü ve 4 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

İl genel meclisinde bir ilçenin bir kişi ile temsili demokratik şart ve ilkelere uygun düşmeyeceğinden Kanunun 5 inci maddesinin (a) fıkrasındaki rakamlar, değiştirilmiş, (b) fıkrasındaki Sayın Cumhurbaşkanımızın vaki işaretleri doğrultusunda nüfusu 100 001'den 250 000'e kadar olan beldeler için yirmidokuz yerine otuzbir, nüfusu 250 001 - 500 000 olan beldeler için 35 yerine 37 belediye meclisi üyesi seçilmesi yapılan hesaplamalar neticesinde tespit edilmiş ve madde bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Kanunun 6 ncı maddesinin kenar başlığı ayrı bir seçim yapılacağı intibasını verdiği için «Büyük şehir belediye meclisine katılacak üye sayısı» olarak değiştirilmiş ve maddenin (a) fıkrası maddeler arasında terim birliği sağlamak için yeniden kaleme alınmış; 2 nci paragraftaki «oylar» kelimesi «sayılar» şeklinde değiştirilmiş; (b) fıkrasında yer alan «üyelikler» kelimesinden sonra «de» bağlacı konulmuştur.

Kanunun 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kanunun 8 inci maddesi, Cumhurbaşkanımızın işaretleri doğrultusunda gerekli değişiklik yapılarak yeniden düzenlenmiştir.

Kanunun 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrasındaki «... Belediye Kanununun 53, 61 ve 76 ncı» tabiri «... Belediye Kanununun 53, 61, 76 ve 91 inci» şeklinde düzeltilmiştir.

Kanunun 10 uncu maddesinin 3 üncü fıkrasındaki «siyasî parti ilçe başkanlıkları» tabirinden sonra «virgül» konulmuş ve «aynı» kelimesi metinden çıkarılarak Cumhurbaşkanımızın işaretleri doğrultusunda «keza büyük şehir belediyelerinde de il seçim kurulları, siyasî parti il başkanlıkları bu» ibaresi eklenmiştir. 4 üncü fıkranın (b) bendinin sonundaki «ilçedir» kelimesi «ilçe», olarak değiştirilmiş ve bu kelimedden sonra «büyük şehir belediye başkanlıkları için, o şehir belediye hudutları içidir» tabiri ilave edilmiştir. Adaylık müessesine ciddiyet getirmek ve rastgele adaylık koymaları önlemek amacıyla, siyasî parti adaylarından özel aidat, bağımsız adaylardan emanet alınması öngörülmüştür.

Kanunun 11, 13, 14, 15, 16 ve 17 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Kanunun 12 nci maddesine Sayın Cumhurbaşkanımızın işaretleri doğrultusunda iki fıkra ilave edilmiştir.

Kanunun 18 inci maddesinin 5 inci fıkrasında yer alan «Yüksek Seçim Kurulu tarafından» tabiri Kanun metninden çıkarılmıştır.

Kanunun 19 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kanunun 20 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (5) numaralı bendindeki «oy pusulaları» tabirinin yanına «birlikte çıkarsa» tabiri yazılmış; «Geçerli sayılmaz» ibaresi bentleri kapsayacak şekilde satırbaşına alınmıştır. Maddenin son fıkrasındaki «İlçe Seçim Kurullarınca» kelimeleri Kanun metninden çıkarılmıştır.

Kanunun 21 inci maddesinin 1 inci fıkrasındaki «il genel meclisi seçimi için ilçeler» kelimelerinden sonra «büyük şehir belediye başkanı büyük şehir belediye hudutları içindeki ilçeler, belediye başkanı ve belediye meclisi seçimi için de ilçeler» tabiri eklenmiştir.

Kanunun 22 nci maddesinin içeriği belediye başkanlıklarına seçilenlerin tespiti olduğundan maddenin başlığı buna uygun hale getirilmiş ve madde metni yeniden düzenlenmiştir.

Kanunun 23 üncü maddesinin (b) fıkrasının 2 nci ve 3 üncü bentleri yeniden kaleme alınmıştır.

Kanunun 24, 25, 26 ve 27 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Kanunun 28 inci maddesinin 1 inci fıkrasındaki «olduğu takdirde» kelimelerinden sonra gelen «virgül» metinden çıkarılmış, «belediye başkanı» tabirinden sonra «beş gün içerisinde» kelimeleri; «kurulundan sorar ve» tabirinden sonra «üç gün içerisinde» ibaresi ilave edilmiştir.

Kanunun 29 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kanunun 30 uncu maddesinin (a) fıkrasında üyelerin kim tarafından belirleneceği tespit edilmediğinden bu fıkranın sonuna «seçilecek üye sayısı ilçe seçim kurulu başkanınca belirlenir» tabiri ilave edilmiş ve maddeye (b) fıkrası olarak «mahalle ihtiyar heyetine sekiz üye seçilir. Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alan dört üye asıl, geri kalanlar ise yedek üye olur.»

Kanunun 31 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bugüne kadar yapılan uygulamalarda muhtar seçim, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti seçimlerinde tek zarf kullanılmış olduğundan 32 nci maddenin 3 üncü fıkrasındaki «ayrı ayrı zarflarla» tabiri yerine «Yüksek Seçim Kurulunca hazırlanan özel zarfa konularak» ibaresi yazılmıştır.

Kanunun 33, 34 ve Geçici 1 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Kanunun Geçici 2 nci maddesindeki «ve bu Kanuna 3 üncü» tabiri «ve bu Kanuna 3» olarak düzeltilmiştir.

Kanunun Geçici 3 üncü maddesine 2 nci fıkra olarak «Büyük şehir belediye başkanı adayları siyasî partilerin genel merkez karar ve yönetim kurullarınca tespit edilir.» ibaresi eklenmiştir.

Kanunun Geçici 4 üncü maddesinin sonunda bulunan «Bu karar kesindir» tabiri metinden çıkarılmış ve maddeye ikinci fıkra ilave edilmiştir.

Kanunun Geçici 5 inci ve 6 ncı maddeleri yeniden düzenlenmiştir.

Kanunun Geçici 7 nci maddesine ikinci fıkra olarak «seçim döneminin başlangıç tarihi Yüksek Seçim Kurulunca, yukarıdaki fıkrada belirtilen oy verme günü esas alınarak tespit ve ilan edilir» hükmü eklenmiştir.

Kanunun Geçici 8 ve 9 uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Kanun metnine Komisyonumuzca Geçici 10 ve 11 inci maddeler ilave edilmiştir.

Kanunun 35 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kanunun 36 ncı maddesindeki «298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile» tabirinden sonra «22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasal Partiler Kanunu» ibaresi eklenmiştir.

Kanunun 37 nci maddesinin kenar başlığı «yürürlükten kaldırılan hükümler» olarak değiştirilmiş ve metin düzeltilerek yeniden yazılmıştır.

Kanunun 38 ve 39 uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

Başkan
Necat Tunçsiper
Balıkesir

Başkanvekili
Nihat Akpak
Sakarya

Sözcü
Atilla Sin
Muş

Kâtip
İsmail Ügdül
Edirne

Metin Üstünel
Adana
(Muhalefet Şerhi Eklidir)
Üye

Kadri Altay
Antalya
(Muhalefet Şerhi Eklidir)
Üye
(İmzada Bulunamadı)

Muzaffer Aracu
Denizli
Üye
(İmzada Bulunamadı)

Ahmet Ata Aksu
Gaziantep
Üye

Namık Kemal Şentürk
İstanbul
(Muhalefet Şerhi Eklidir)
Üye

İbrahim Ural
İstanbul
(Muhalefet Şerhi Eklidir)
Üye
(İmzada Bulunamadı)

Fazıl Osman Yöney
İstanbul
Üye

Hüseyin Aydemir
İzmir
Üye
(Muhalefet Şerhi Eklidir)

Süha Tanık
İzmir
Üye

Ali Aşkın Toktaş
İzmir
(Muhalefet Şerhi Eklidir)
Üye
(İmzada Bulunamadı)

Ziya Ercan
Konya
Üye

Salim Erel
Konya
(Muhalefet Şerhi Eklidir)
Üye

Süleyman Çelebi
Mardin
(Muhalefet Şerhi Eklidir)
Üye

Mehmet Umur Akarca
Muğla
Üye

Osman Doğan
Urfa
Üye
(İmzada Bulunamadı)

RAPORA MUHALEFET ŞERHİMİZDİR

A) Mahalli İdareler Seçim Kanununun 2 nci ve 23 üncü maddelerinde belirtilen onda birlik baraj sistemi Cumhurbaşkanımızın geri gönderme yazılarında belirttiği gibi «Eşitlik İlkesine, gerçekleşmiş iradeye ve kanunlara göre geçerli sayılmış oyların ayrı bir düzenleme ile geçersiz sayılması gibi aykırı bir sonuç doğuracağı»;

B) Aynı teklifin 5 inci maddesinde seçilecek üye sayısının büyük şehirler aleyhine düşürüldüğü;

C) 18 inci, 19 uncu ve 20 nci maddelerde verdiğimiz önergeler hakkında yapılan oylamada, salt çoğunluk sağlanmadan, İçtüzüğü'nün 28 inci maddesine aykırı bir şekilde, Başkanlık oyuyla reddedildiği;

D) Kanunun 35 inci maddesinde bütün partilerin radyo ve televizyondan seçim propagandası hakkının kaldırıldığı;

E) Geçici 5 inci maddede, Anayasanın 91 inci ve 127 nci maddelerine aykırı olarak, 2880 sayılı Yetki Kanununa atıf yapılarak, yine kanun kuvvetindeki kararnamelerle düzenlemenin kabul edildiği;

F) Türkiye'nin iklim koşulları dikkate alınmadan, teklifimiz olan oy verme günü (Bu seçimler için) 3 Haziran 1984 tarihi kabul edilmemiş ve geçici maddede oy verme günü olarak 25 Mart 1984 tarihi kabul edilmiş olduğu;

Gerekçeleri ile Kanun teklifine muhalif olduğumuzu beyan ederiz.

16 Ocak 1984

Adana Milletvekili
Metin Üstünel

İzmir Milletvekili
Hüseyin Aydemir

Konya Milletvekili
Salim Erel

İstanbul Milletvekili
İbrahim Ural

İzmir Milletvekili
A. Aşkın Toktaş

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

MUHALEFET ŞERHİMİZDİR.

— Kanunun onda birlik baraj uygulaması ile ilgili 2 ve 23 üncü maddelerine, eşitlik ilkesine, gerçekleşen iradeye ve geçerli sayılan oyların geçersiz sayılması sonucunu doğuracağından,

— Eksik liste ile seçime katılmayı önleyen 11, 14 ve 20 inci maddelerine,

— Oy pusulalarına ilişkin 18 inci maddesi salt çoğunluk temin edilmediğinden,

— Radyo ve Televizyon propagandası serbestisini önleyen 35 inci maddesine,

— Anayasanın 91 ve 127 nci maddelerine aykırı bulduğumuzdan Geçici 5 inci maddesine, bu maddeler için yaptığımız değişiklik önergelerine ekli gerekçeler nedeni ile muhalif bulunduğumuzu ve her safhada söz ve teklif hakkımızı saklı tuttuğumuzu ifade ve beyan ederiz.

16.1.1984 Saat 19.45

Namık Kemal Şentürk
İstanbul Milletvekili

Kadri Altay
Antalya Milletvekili

Süleyman Çelebi
Mardin Milletvekili

(ANAYASANIN 89 UNCU MADDESİ GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANINCA BİR DAHA
GÖRÜŞÜLMEK ÜZERE GERİ GÖNDERİLEN KANUN)

Mahallî İdareler Seçimi Kanunu

Kanun No. 2971

Kabul Tarihi : 5.1.1984

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — Bu Kanun, mahallî idareler organlarının seçimlerine ilişkin esas ve usulleri düzenler. Bu amaçla :

- a) İl genel meclisi üyelerinin,
- b) Belediye başkanı ve belediye meclisi üyelerinin,
- c) Köy ve mahalle muhtarları ile ihtiyar meclisi ve heyeti üyeleri seçiminin sistemi, usul, dönem ve zamanlarına ait esaslarla seçim çevrelerine, aday olabilme ve seçilme ilkelerine ait hükümleri kapsar.

Seçim sistemi ve usulü

MADDE 2. — Mahallî idareler seçimleri tek dereceli, genel, eşit ve gizli oyla, bütün yurttta aynı günde, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.

Oyların sayımı, dökümü ve tutanaklara bağlanması açıktır.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için yapılan seçimlerde, onda birlik baraj uygulamalı nispi temsil sistemi, belediye başkanlığı seçiminde ise çoğunluk sistemi uygulanır.

Seçim çevresi

MADDE 3. — İl genel meclisi üyeleri seçimi için her ilçe bir seçim çevresidir.

Belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri seçimi için, her belde bir seçim çevresidir.

Büyük şehirlerdeki seçim çevresi

MADDE 4. — Belediye hudutları içinde birden fazla ilçe bulunan büyük şehirlerde, büyük şehir belediye başkanı seçimi için, o şehir belediye hudutları içi bir seçim çevresidir.

Büyük şehir belediye hudutları içinde kalan ilçelerin belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri seçimlerinde ise her ilçe bir seçim çevresidir.

Seçilecek üye sayısı

MADDE 5. — Her seçim çevresinde, seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır.

a) İl genel meclisi üyelikleri için, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre:

Nüfusu 25.000'e kadar olan ilçelerde 1

Nüfusu 25.001 - 50.000'e kadar olan ilçelerde 2

Nüfusu 50.001 - 75.000'e kadar olan ilçelerde 3

Nüfusu 75.001 - 100.000'e kadar olan ilçelerde 4

Asıl üyelik ve aynı miktarda yedek üyelik hesaplanır.

Nüfusu 100.000'den yukarı olan ilçelerde fazla her 100.000 nüfus için bir asıl, bir yedek üye ilave olunur. Nüfusun 100.000'e bölünmesi hesabında artık sayı 50.000'den az olursa hesaba katılmaz, 50.000 (dahil)'den fazla olursa artık sayıya da bir asıl, bir yedek üyelik hesap edilir.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — Bu Kanun mahallî idareler organlarının seçimlerine ilişkin esas ve usulleri düzenler. Bu amaçla :

- a) İl genel meclisi üyelerinin,
- b) Belediye başkanı ve belediye meclisi üyelerinin,
- c) Köy ve mahalle muhtarları ile ihtiyar meclisi ve heyeti üyelerinin,

Seçim sistemi, usul, dönem ve zamanlarına ait esaslarla seçim çevrelerine, aday olabilme ve seçilme ilkelere ait hükümleri kapsar.

Seçim sistemi ve usulü

MADDE 2. — Mahallî idareler seçimleri serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için yapılan seçimlerde, onda birlik baraj uygulamalı nispi temsil sistemi, belediye başkanlığı seçiminde ise çoğunluk sistemi uygulanır.

Seçim çevresi

MADDE 3. — Kanunun 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Büyük şehirlerdeki seçim çevresi

MADDE 4. — Kanunun 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Seçilecek üye sayısı

MADDE 5. — Her seçim çevresinde, seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır.

a) İl genel meclisi üyelikleri için, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre :

Nüfusu 25 000'e kadar olan ilçelerde	2
Nüfusu 25 001'den 50 000'e kadar olan ilçelerde	3
Nüfusu 50 001'den 75 000'e kadar olan ilçelerde	4
Nüfusu 75 001'den 100 000'e kadar olan ilçelerde	5

Asıl üyelik ve aynı miktarda yedek üyelik hesaplanır.

Nüfusu 100 000'den yukarı olan ilçelerde fazla her 100 000 nüfus için 1 asıl, bir yedek üye ilave olunur. Nüfusun 100 000'e bölünmesi hesabında artık sayı 50 000'den az olursa hesaba katılmaz, 50 000 (dahil) 'den fazla olursa artık sayıya da bir asıl, bir yedek üyelik hesap edilir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

b) Belediye meclisi üyelikleri için son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre:

Nüfusu 10.000'e kadar olan beldelerde	9
Nüfusu 10.001 - 20.000'e kadar olan beldelerde	11
Nüfusu 20.001 - 50.000'e kadar olan beldelerde	15
Nüfusu 50.001 - 100.000'e kadar olan beldelerde	25
Nüfusu 100.001 - 250.000'e kadar olan beldelerde	29
Nüfusu 250.001 - 500.000'e kadar olan beldelerde	35
Nüfusu 500.001 - 1.000.000'a kadar olan beldelerde	45
Nüfusu 1.000.000'dan fazla olan beldelerde	55

Asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır.

Büyük şehirlerde seçilecek belediye meclisi üyeleri sayısı

MADDE 6. — A) Büyük şehir belediye hudutları içindeki ilçe seçim çevresi için, tespit edilen üye sayısının her ilçe için beşte biri alınarak, bulunacak toplam sayı büyük şehir meclisi üye sayısını belirler.

Bu hesaplamada artık oylar nazara alınmaz.

B) Yedek üyelikler aynı usulle hesaplanır.

Tespit ve ilan

MADDE 7. — Her seçim çevresi için seçilecek asıl ve yedek üye sayısı o seçim çevresinin bağlı olduğu il seçim kurulu tarafından tespit olunarak ilgili ilçe seçim kurullarına bildirilir. İlçe seçim kurulları durumu alınmış usullerle ilan eder.

Seçim dönemi - seçim başlangıç tarihi ve seçim günü

MADDE 8. — Mahallî idareler seçimi de 5 yılda bir yapılır. Her seçim döneminin, beşinci yılındaki mart ayının 30 uncu günü, seçim başlangıç tarihidir. Aynı yıl haziran ayının ilk pazar günü oy verme günüdür.

Savaş hali nedeniyle veya milletvekilleri genel seçimi ile birleştirme amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi mahallî idareler seçimlerinin öne alınmasına veya ileri tarihe ertelenmesine karar verebilir.

Seçilme yeterliliği

MADDE 9. — En az altı ay süre ile, o seçim çevresinde oturmuş olmak ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak şartıyla, 25 yaşını dolduran her Türk vatandaşları belediye başkanlığına, il genel ve belediye meclisi üyeliğine seçilebilir.

1580 sayılı Belediye Kanununun 53, 61 ve 76 ncı maddeleri gereğince görevden alınan belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri ile 13.3.1329 tarihli İdareî Umumiyeî Vilayat Kanunu Muvakkatının 125 inci maddesine göre feshedilen il genel meclisinin üyeleri tekrar aynı görevlerine seçilemezler.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Belediye meclisi üyelikleri için son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre :

Nüfusu 10 000'e kadar olan beldelerde	9
Nüfusu 10 001'den 20 000'e kadar olan beldelerde	11
Nüfusu 20 001'den 50 000'e kadar olan beldelerde	15
Nüfusu 50 001'den 100 000'e kadar olan beldelerde	25
Nüfusu 100 001'den 250 000'e kadar olan beldelerde	31
Nüfusu 250 001'den 500 000'e kadar olan beldelerde	37
Nüfusu 500 001'den 1 000 000'a kadar olan beldelerde	45
Nüfusu 1 000 000'dan fazla olan beldelerde	55

Asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır.

Büyük şehir belediye meclisine katılacak üye sayısı

MADDE 6. — a) Büyük şehir belediye meclisleri belediye hudutları içinde kalan ilçe seçim çevreleri için tespit edilen belediye meclisleri üye sayısının her ilçe için beşte biri alınmak suretiyle bulunacak toplam sayı kadar üyeden teşekkül eder.

Bu hesaplamada artık sayılar nazara alınmaz.

b) Yedek üyelikler de aynı usulle hesaplanır.

Tespit ve ilan

MADDE 7. — Kanunun 7 nci maddesi Komisyo numuzca aynen kabul edilmiştir.

Seçim dönemi - seçim başlangıç tarihi ve seçim günü

MADDE 8. — Mahallî idareler seçimi beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki mart ayının otuzuncu günü seçim başlangıç tarihidir. Aynı yıl haziran ayının ilk pazar günü oy verme günüdür.

Mahallî idareler seçiminin, savaş hali nedeniyle veya milletvekilleri genel seçimi ile birleştirme amacı ile bir yıla kadar ertelenmesi veya öne alınması kanunla düzenlenir.

Seçilme yeterliliği

MADDE 9. — En az altı ay süre ile, o seçim çevresinde oturmuş olmak ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak şartıyla, yirmibeş yaşını dolduran her Türk vatandaşı belediye başkanlığına, il genel ve belediye meclisi üyeliğine seçilebilir.

1580 sayılı Belediye Kanununun 53, 61, 76 ve 91 inci maddeleri gereğince görevden alınan belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri ile 13.3.1329 tarihli Idarei Umumiyei Vilayat Kanunu Muvakkatının 125 inci maddesine göre feshedilen il genel meclisinin üyeleri tekrar aynı görevlerine seçilemezler.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

İKİNCİ BÖLÜM

Seçim Öncesi İşleri

Adaylık

MADDE 10. — Anayasada ve kanunlarda yazılı şartlara uygun olarak, seçilme yeterliğine sahip olan her vatandaş, bir siyasî parti listesinden veya bağımsız olarak, il genel meclisi üyeliğine, belediye başkanlığına veya belediye meclisi üyeliğine adaylığını koyabilir. Bir siyasî partiden il genel meclisi üyesi, belediye başkanı veya belediye meclisi üyesi olmak isteyenler arasından önseçim yapmak suretiyle bu yerlere aday tespit olunur.

Mahallî idareler seçimlerinde, aday tespiti için, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun milletvekilliği adaylığı için kabul ettiği sistem uyarınca, Yüksek Seçim Kurulunca seçim tarihinden en az iki ay önceki bir gün olarak belirlenip ilan edilen günde önseçim yapılır.

Ancak; 2820 sayılı Kanunun 37 ila 51 inci maddelerinde adı geçen «Yüksek Seçim Kurulu» yerine «ilçe seçim kurulları», «Siyasî parti genel başkanlığı» yerine «siyasî parti ilçe başkanlıkları» aynı işlemleri yaparlar.

Ayrıca :

a) Yapılan önseçimlerde belediye başkanlığı için bir aday, belediye meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit edilen üye adedi kadar asıl ve yedek olarak ayrı ayrı;

İl genel meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit olunan asıl ve yedek üyelikler sayısı kadar ayrı ayrı;

Aday belirlenir.

b) Önseçim çevresi belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı için belde; il genel meclisi üyeliği için ilçedir.

c) Mahallî idareler seçimleri için, siyasî partiler merkez adayları gösteremezler.

Bir siyasî partinin teşkilatı bulunmaması nedeniyle önseçim yapmadığı önseçim çevresinden adaylarını ve adayların sırasını o partinin merkez karar ve yönetim kurulu tespit eder.

Mahallî idareler seçimlerinde adaylardan özel aidat veya teminat alınmaz.

Eksik adaylıkların tamamlanması

MADDE 11. — Herhangi bir sebeple, eksik aday göstermiş olan siyasî partilerin ilçe başkanlıklarına, ilçe seçim kurulu tarafından bu eksikğin tamamlanması gereği tebliğ olunur.

İlgili parti teşkilatı, bu tebliğden itibaren beş gün içinde aday listesini tamamlayamazsa, o parti o seçim çevresinden, eksik liste ile ilgili, seçime katılamaz.

Siyasî partilerin merkez karar ve yönetim kurulları, süreyi geçirmemek amacı ile eksik listeyi tamamlama yetkisini önceden ilçe idare kurullarına verebilir.

Siyasî partilerin aday listelerini vermeleri

MADDE 12. — Siyasî partilerin ilçe idare kurulları, seçime katılacakları çevrelere ait aday listelerini ilçe seçim kurullarına, alındı belgesi karşılığında, önseçim gününden en geç 10 gün sonraki gün saat 17.00'ye kadar verirler.

İlçe seçim kurulları geçici aday listelerini mahallinde alışılmış usullerle ilan ederler.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

Seçim Öncesi İşleri

Adaylık

MADDE 10. — Anayasada ve kanunlarda yazılı şartlara uygun olarak seçilme yeterliliğine sahip olan her vatandaş, bir siyasi parti listesinden veya bağımsız olarak, il genel meclisi üyeliğine, belediye başkanlığına veya belediye meclisi üyeliğine adaylığını koya bilir. Bir siyasi partiden il genel meclisi üyesi, belediye başkanı veya belediye meclisi üyesi olmak isteyenler arasından önseçim yapmak suretiyle bu yerlere aday tespit olunur.

Mahallî idareler seçimlerinde, aday tespiti için, 2820 sayılı Siyasal Partiler Kanununun milletvekilliği adaylığı için kabul ettiği sistem uyarınca, Yüksek Seçim Kurulunca seçim tarihinden en az iki ay önceki bir gün olarak belirlenip ilan edilen günde önseçim yapılır.

Ancak; 2820 sayılı Kanunun 37 ilâ 51 inci maddelerinde adı geçen «Yüksek Seçim Kurulu» yerine «ilçe seçim kurulları», «siyasi parti genel başkanlığı» yerine «siyasi parti ilçe başkanlıkları», keza büyük şehir belediyelerinde de il seçim kurulları, siyasi parti il başkanlıkları bu işlemleri yaparlar.

Ayrıca :

a) Yapılan önseçimlerde belediye başkanlığı için bir aday, belediye meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit edilen üye adedi kadar asıl ve yedek olarak ayrı ayrı;

İl genel meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit olunan asıl ve yedek üyelikler sayısı kadar ayrı ayrı;

Aday belirlenir.

b) Önseçim çevresi belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı için belde; il genel meclisi üyeliği için ilçe, büyük şehir belediye başkanlıkları için, o şehir belediye hudutları içidir.

c) Mahallî idareler Seçimleri için, siyasi partiler merkez adayları gösteremezler.

Bir siyasi partinin teşkilatı bulunmaması nedeniyle önseçim yapamadığı önseçim çevresinden adaylarını ve adayların sırasını o partinin merkez karar ve yönetim kurulu tespit eder.

Mahallî idare seçimlerinde siyasi parti adaylarından parti genel merkez yetkili organlarınca belirlenecek miktarda başvuru aidatı alınabilir. Bu aidatın miktarı en yüksek devlet memurunun brüt aylığını geçmez. İl Genel meclisi üyeliği, belediye başkanlığı ve belediye meclisi üyeliği için bağımsız aday olanlar hakkında 2839 sayılı milletvekili seçimi kanununun 21 inci maddesinin 2 nci fıkrası ile 41 inci maddesi hükmü bu seçimlerde de kıyasen uygulanır. Ancak 41 inci maddedeki oran o seçim çevresindeki geçerli oy sayısının üçte biridir.

Eksik adaylıkların tamamlanması

MADDE 11. — Kanunun 11 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Siyasi partilerin aday listelerini vermeleri

MADDE 12. — Siyasal partilerin, ilçe idare kurulları, seçime katılacakları çevrelere ait aday listelerini, ilçe seçim kurullarına alındı belgesi karşılığında, önseçim gününden en geç on gün sonraki gün saat 17.00'ye kadar verirler.

İlçe seçim kurulları geçici aday listelerini mahallinde alışılmış usullerle ilan ederler.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

Bağımsız adayların müracaatı

MADDE 13. — İl genel meclisi üyeliği, belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığına bağımsız olarak adaylığını koymak isteyenler, seçime katılacakları seçim çevresinin bulunduğu ilçe seçim kurulu başkanlığına, bu Kanunun adaylık için aradığı şart ve vasıfları haiz olduklarını belirten bir dilekçe ile başvururlar.

Başvurunun, en geç oy verme tarihinden 30 gün önceki gün saat 17.00'ye kadar yapılması şarttır.

İlçe seçim kurulları, bağımsız adaylara ilişkin listeleri de, ait olduğu seçim çevresinde geçici listeler halinde alışılmış usullerle ilan ederler.

Adaylara karşı itiraz

MADDE 14. — Adaylıkların geçici olarak ilanından itibaren iki gün içinde ilçe seçim kuruluna itiraz edilebilir. İtirazlar, ilçe seçim kurulunca en geç 2 gün içinde karara bağlanır. İlgililer kararlara karşı iki gün içinde, il seçim kuruluna itiraz edebilirler. İl seçim kurulu bu itirazları en çok 2 gün içinde kesin olarak karara bağlar.

Siyasî partilerin aday listelerinde, yapılan itirazlar üzerine eksiklik husule geldiği takdirde, ilçe seçim kurulunun tebliğinden itibaren 5 gün içinde bu eksiklikler tamamlanır. Aksi takdirde siyasî partiler o seçim çevresinde listelerinin eksik kaldığı seçime katılma hakkını kaybederler.

Adayların incelenmesi

MADDE 15. — İlçe seçim kurulları, kendi seçim çevrelerinin adayları hakkında, yapacakları inceleme sonucunda bu Kanunda yazılı adaylık şartlarında noksanlık veya aykırılık bulunduğunu görürlerse, durumu geçici ilan tarihinden itibaren iki gün içinde ilgili adaya ve siyasî partilerin ilçe başkanlıklarına bildirirler.

İlgili aday veya mensubu olduğu siyasî parti, bu bildirim üzerine en geç iki gün içinde il seçim kuruluna itiraz edebilir. İl seçim kurulu bu itirazı en geç iki gün içinde kesin karara bağlar.

İtirazı reddedilen bağımsız aday seçime katılma hakkını kaybeder. Siyasî parti adayları hakkında 14 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Adayların ilanı

MADDE 16. — Adaylık kesinleştikten sonra, ilçe seçim kurulları, bütün adayları oy verme gününden önceki, 20 nci günü ilan eder. Adayların ilanından sonra, adaylıktan istifa, seçim sonuna kadar nazarı itibara alınmaz. Ancak, bu gibiler seçilmiş bulunurlarsa, istifaları hüküm ifade eder ve yerlerine kendilerinden sonra gelenler seçilmiş sayılırlar. Ölüm halinde de aynı şekilde hareket edilir.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile belediye başkanlarının adaylığı

MADDE 17. — İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile belediye başkanları, seçime girdikleri çevreden adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için, görevlerinden istifa zorunda değildirler.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Büyük şehirler için siyasi partilerin il idare kurulları, belediye başkanı adaylarını alındı belgesi karşılığında önseçim gününden en geç on gün sonraki saat 17.00'ye kadar il seçim kuruluna verirler. Bağımsız adaylar da il seçim kuruluna başvururlar.

İl seçim kurulları geçici adayları mahallinde alışılmış usullerle ilan ederler.

Bağımsız adayların müracaatları

MADDE 13. — Kanunun 13 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Adaylara karşı itiraz

MADDE 14. — Kanunun 14 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Adayların incelenmesi

MADDE 15. — Kanunun 15 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Adayların ilanı

MADDE 16. — Kanunun 16 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile belediye başkanlarının adaylığı

MADDE 17. — Kanunun 17 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Seçim Günü İşleri

Kullanılacak oy pusulasının şekli

MADDE 18. — İl genel meclisi üyeleri, belediye meclisi üyeleri, belediye başkanları seçimleri için ayrı ayrı oy pusulası tanzim edilir.

Siyasî partiler için, bu Kanunda yazılı usuller gereğince, sıraya konmuş adayların adlarını gösteren basılı oy pusulaları, bağımsız adaylar için yalnız bir bağımsız adayın adı ve soyadı basılı veya yazılı oy pusulaları kullanılır.

Belediye meclisi üyelerine ve il genel meclisi üyelerine ait oy pusulalarında asıl ve yedek üyeler aynı kâğıda, yukarıda asıl, altta yedek üyeler ve birbirlerine karışmayacak şekilde ayrılmış olarak sıralanır.

Oy pusulalarının ebadı, şekli ve kâğıdın rengi Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

Oy pusulalarının seçmen tarafından kullanılmasında lüzumlu olan zarflar 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun hükümleri uyarınca Yüksek Seçim Kurulu tarafından temin ve sandık başında hazır edilir.

Siyasî partiler ve bağımsız adaylar tarafından düzenlenen oy pusulaları sandık kurullarında hazır bulundurulmak üzere ilçe seçim kurulu başkanlıklarına da yeteri kadar verilir.

Sandık kurullarında herhangi bir sebeple oy pusulası kalmadığı takdirde siyasî parti veya bağımsız aday temsilcilerinin vereceği oy pusulaları sandık kurulu başkanı tarafından kapalı oy verme yerine konulur.

Oyların kullanma şekli

MADDE 19. — Mahallî idareler seçimlerinde;

- a) Belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı seçimine ilişkin oy pusulaları aynı zarfa,
- b) İl genel meclisi üyeleri seçimine ilişkin oy pusulası başka bir zarfa konularak belirlenen sandıklara atılır.

Geçerli sayılmayan oylar

MADDE 20. — İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri ile belediye başkanlığı seçimlerinde;

1. Seçime katılmış olan siyasî partilerin adaylarından veya bu adaylarla bağımsız adaylardan veya sadece bağımsız adaylardan oluşmuş her çeşit karma oy pusulaları,
2. Siyasî parti adayları için basılı oy pusulalarından başka oy pusulaları,
3. Üzerinde birden fazla bağımsız adayın adı bulunan oy pusulaları,
4. Belediye meclisi üye seçimine veya belediye başkanı seçimine ait olduğu belli olmayan oy pusulaları,
5. Bir zarf içinden birden fazla siyasî partiye veya bir siyasî parti ile bağımsız aday veya adaylara ait oy pusulaları,

Birlikte çıkarsa geçerli sayılmaz.

Seçime katılan siyasî partilerin alamet ve işaretlerini taşıyan basılı oy pusulalarında yazılı adayların adları, baskıda silinmiş veya yanlışlıkla mükerrer ve o çevre adaylarından fazla yazılmış veya seçmen tarafından tamamen veya kısmen silinerek yerlerine başka adlar yazılmış veya eksik bırakılmış oy pusulaları, hangi siyasî partiye ait olduğu belli olmak şartıyla eksiksiz oy pusulası olarak hesaba katılır. Bir zarftan bir siyasî partinin oy pusulalarından birden fazla çıkması halinde bunlar tek oy olarak hesaba katılır.

Aynı bağımsız aday adı bir oy pusulasında birkaç defa yazılmış olsa bile o adaya bir oy verilmiş sayılır.

Bu Kanununun 11 ve 14 üncü maddelerinde yazılı şartlara uymadıklarından seçime katılma hakkını kaybetmiş olan siyasî partilere verilmiş bulunan oylar hesaba katılmaz.

İlçe seçim kurullarınca kanuna uygun olarak hazırlanıp sandık kurullarına verilen özel zarflar içinde kullanılmayan oylar açılmaksızın bir tutanağa bağlanarak saklanır.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Seçim Günü İşleri

Kullanılacak oy pusulasının şekli

MADDE 18. — İl genel meclisi üyeleri, belediye meclisi üyeleri, belediye başkanları seçimleri için ayrı ayrı oy pusulası tanzim edilir.

Siyasî partiler için, bu kanunda yazılı usuller gereğince sıraya konmuş adayların adlarını gösteren basılı oy pusulaları, bağımsız adaylar için yalnız bir bağımsız adayın adı ve soyadı basılı veya yazılı oy pusulaları kullanılır.

Belediye meclisi üyelerine ve il genel meclisi üyelerine ait oy pusulalarında asıl ve yedek üyeler aynı kâğıda, yukarıda asıl, altta yedek üyeler ve birbirlerine karışmayacak şekilde ayrılmış olarak sıralanır.

Oy pusulalarının ebadı, şekli ve kâğıdın rengi Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

Oy pusulalarının seçmen tarafından kullanılmasında lüzumlu olan zarflar 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve seçmen kütükleri hakkında Kanun hükümleri uyarınca temin ve sandık başında hazır edilir.

Siyasî partiler ve bağımsız adaylar tarafından düzenlenen oy pusulaları sandık kurullarında hazır bulundurulmak üzere ilçe seçim kurulu başkanlıklarına da yeteri kadar verilir.

Sandık kurullarında herhangi bir sebeple oy pusulası kalmadığı takdirde siyasî parti veya bağımsız aday temsilcilerinin vereceği oy pusulaları sandık kurulu başkanı tarafından kapalı oy verme yerine konulur.

Oyların kullanma şekli

MADDE 19. — Kanunun 19 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Geçerli sayılmayan oylar

MADDE 20. — İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri ile belediye başkanlığı seçimlerinde;

1. Seçime katılmış olan siyasî partilerin adaylarından veya bu adaylara bağımsız adaylardan veya sadece bağımsız adaylardan oluşmuş her çeşit karma oy pusulaları,

2. Siyasî parti adayları için basılı oy pusulalarından başka oy pusulaları,

3. Üzerinde birden fazla bağımsız adayın adı bulunan oy pusulaları,

4. Belediye meclisi üye seçimine veya belediye başkanı seçimine ait olduğu belli olmayan oy pusulaları,

5. Bir zarf içinden birden fazla siyasî partiye veya bir siyasî parti ile bağımsız aday veya adaylara ait oy pusulaları birlikte çıkarsa,

Geçerli sayılmaz.

Seçime katılan siyasî partilerin alamet ve işaretlerini taşıyan basılı oy pusulalarında yazılı adayların adları, baskıda silinmiş veya yanlışlıkla mükerrer ve o çevre adaylarından fazla yazılmış veya seçmen tarafından tamamen veya kısmen silinerek yerlerine başka adlar yazılmış veya eksik bırakılmış oy pusulaları, hangi siyasî partiye ait olduğu belli olmamak şartıyla eksiksiz oy pusulası olarak hesaba katılır. Bir zarftan bir siyasî partinin oy pusulalarından birden fazla çıkması halinde bunlar tek oy olarak hesaba katılır.

Aynı bağımsız aday adı bir oy pusulasında birkaç defa yazılmış olsa bile o adaya bir oy verilmiş sayılır.

Bu Kanunun 11 ve 14 üncü maddelerinde yazılı şartlara uymadıklarından seçime katılma hakkını kaybetmiş olan siyasî partilere verilmiş bulunan oylar hesaba katılmaz.

Kanuna uygun olarak hazırlanıp sandık kurullarına verilen özel zarflar içinde kullanılmayan oylar açılmaksızın bir tutanağı bağlanarak saklanır.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere
Geri Gönderilen Kanun)

Tutanağa geçirme

MADDE 21. — İlçe seçim kurulu sandık kurullarından gelen tutanakları belediye başkan ve meclis üyeleri seçimi için beldeler, il genel meclisi seçimi için de ilçeler itibariyle birleştirilerek o seçim çevresindeki;

- a) Seçmen sayısını,
- b) Oyunu kullanan seçmen sayısını,
- c) İtiraz edilmiş veya ihtilafı görülmüş olup da geçerli sayılarak hesaba katılan oy pusulası sayısını,
- d) Geçerli sayılmayan ve hesaba katılmayan oy pusulaları sayısını,
- e) Geçerli sayılan ve hesaba katılan oy pusulaları genel toplamını,
- f) Seçime katılmış olan siyasî partilerden ve bağımsız adaylardan her birinin aldığı geçerli oy miktarını gösteren geçerli oy pusulalarını sayısını,

Tutanağa geçirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Seçimlerden Sonra Yapılacak İşler

Seçilenlerin tespiti

MADDE 22. — Sandık kurullarınca gönderilen belediye başkanı seçimlerine ilişkin tutanaklar ilçe seçim kurulu tarafından birleştirilerek en çok oy alan aday başkanlığa seçilmiş olur.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeliklerine seçilenlerin tespiti

MADDE 23. — A) Siyasî partilerin ve bağımsız adayların elde ettikleri il genel meclisi ve belediye meclisi asıl üye sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır:

Bir seçim çevresinde kullanılan geçerli oy toplamının onda birine tekabül eden sayı, bütün partilerin ve bağımsız adayların aldıkları oy sayısından ayrı ayrı çıkarılır. Bu çıkarmadan sonra geriye oyu kalmayan siyasî partiler ve bağımsız adaylar üye tahsisinde hesaba katılmaz.

Yapılan çıkarmadan sonra geriye oyu kalan siyasî partilerin ve bağımsız adayların isimleri alt alta, kalan oyları da hizalarına yazılır. Bu sayılar önce 1'e, sonra 2'ye, sonra 3'e... şeklinde devam edilmek suretiyle o seçim çevresinin çıkaracağı asıl üye sayısına ulaşıncaya kadar bölünür. Elde edilen paylar, siyasî parti ayırımı yapılmaksızın, en büyükten en küçüğe doğru sıralanır. Belediye ve il genel meclisi üye tamsayısı kadar üyelikler, bu payların sahibi olan siyasî partilere ve bağımsız adaylara, sayıların büyüklük sırasına göre tahsis olunur.

Son kalan asıl üyelikler için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde bunlar, aralarında ad çekmek suretiyle, tahsis yapılır.

B) Siyasî parti adaylarından seçilenler aşağıdaki şekilde tespit edilir:

İlçe seçim kuruluna verilen aday listesindeki sıra, seçimlerde siyasî partilerin kazandıkları il genel veya belediye meclisi asıl üyeliklerinin tespitine esas olur.

Kazananlara, il seçim kurulları tarafından, seçim tutanakları verilir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Tutanağa geçirme

MADDE 21. — İlçe Seçim Kurulu sandık kurullarından gelen tutanakları belediye başkan ve meclis üyeleri seçimi için beldeler, il genel meclisi seçimi için ilçeler; büyük şehir belediye başkanı, büyük şehir belediye hudutları içindeki ilçeler belediye başkanı ve belediye meclisi, seçimi için de ilçeler itibariyle birleştirerek o seçim çevresindeki:

- a) Seçmen sayısını,
- b) Oyunu kullanan seçmen sayısını,
- c) İtiraz edilmiş veya ihtilafli görülmüş olup da geçerli sayılarak hesaba katılan oy pusulası sayısını,
- d) Geçerli sayılmayan ve hesaba katılmayan oy pusulaları sayısını,
- e) Geçerli sayılan ve hesaba katılan oy pusulaları genel toplamını,
- f) Seçime katılmış siyasî partilerden ve bağımsız adaylardan her birinin aldığı geçerli oy miktarını gösteren geçerli oy pusulaları sayısını,

Tutanağa geçirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Seçimlerden Sonra Yapılacak İşler

Belediye Başkanlıklarına seçilenlerin tespiti

MADDE 22. — Sandık kurullarınca gönderilen belediye başkanı seçimlerine ilişkin tutanaklar ilçe seçim kurulu tarafından birleştirilerek en çok oy alan aday, başkanlığa seçilmiş olur.

Büyük şehir belediye başkanı seçimlerine ilişkin ilçe birleştirme tutanakları ilçelerden il seçim kuruluna gönderilir. İl seçim kurulu tarafından bu tutanaklar birleştirilerek en çok oy alan aday, büyük şehir belediye başkanlığına seçilmiş olur.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeliklerine seçilenlerin tespiti

MADDE 23. — a) Siyasî partilerin ve bağımsız adayların elde ettikleri il genel meclisi ve belediye meclisi asıl üye sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır:

Bir seçim çevresinde kullanılan geçerli oy toplamının onda birine tekabül eden sayı, bütün partilerin ve bağımsız adayların aldıkları oy sayısından ayrı ayrı çıkarılır. Bu çıkarmadan sonra geriye oyu kalmayan siyasî partiler ve bağımsız adaylar üye tahsisinde hesaba katılmaz.

Yapılan çıkarmadan sonra geriye oyu kalan siyasî partilerin ve bağımsız adayların isimleri alt alta, kalan oyları da hizalarına yazılır. Bu sayılar önce bire, sonra ikiye, sonra üçe ... şeklinde devam edilmek suretiyle o seçim çevresinin çıkaracağı asıl üye sayısına ulaşıncaya kadar bölünür. Elde edilen paylar, siyasî parti ayırımı yapılmaksızın, en büyükten en küçüğe doğru sıralanır. Belediye ve il genel meclisi üye tamsayısı kadar üyelikler, bu payların sahibi olan siyasî partilere ve bağımsız adaylara, sayıların büyüklük sırasına göre tahsis olunur.

Son kalan asıl üyelikler için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde bunlar, aralarında ad çekmek suretiyle, tahsis yapılır.

b) Siyasî parti adaylarından seçilenler aşağıdaki şekilde tespit edilir :

İlçe seçim kuruluna verilen aday listesindeki sıra, seçimlerde siyasî partilerin kazandıkları il genel veya belediye meclisi asıl üyeliklerinin tespitine esas olur.

Büyük şehir belediye başkanlığını kazananlara il seçim kurulları, diğer kazananlara ilçe seçim kurulları tarafından tutanakları verilir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere
Geri Gönderilen Kanun)

İlçe seçim kurulu başkanı il genel veya belediye meclisi asıl üyeliğine seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini o seçim çevresinde derhal alışılmış usullerle ilan ettirir, bir suretini de bir hafta süre ile ilçe seçim kurulunun kapısına astırır.

C) Yedek üyelikler için de (A) ve (B) bentleri hükümleri uygulanır. Siyasî partilerin kazandıkları yedek üyeler, asıl üyeliğe seçilenlerden sonra gelen sıradan itibaren sıra ile tespit olunur.

Büyük şehir meclisine katılacak üyeler

MADDE 24. — A) Bu Kanununun 6 ncı maddesinde tespit olunan büyük şehir meclisi üyeleri, her ilçe için seçilmiş olan asıl üyelerin seçiliş sıralarına göre baştan başlayarak yeter sayıya kadar inilmek suretiyle bulunur.

B) Yedek üyelikler de aynı usulle hesaplanır.

Seçimin veya tutanağın iptali

MADDE 25. — Seçim tutanaklarına yapılan itirazlar, oyların dökümüne, sayımına veya bu oyların siyasî partiler ile bağımsız adaylara bölünmesine ilişkin olduğu ve yeniden yapılan döküm, sayım ve hesap sonucunda tutanakların iptaline karar verildiği takdirde, bu yeni işlem sonucuna göre, seçilmiş oldukları anlaşılmalardan il seçim kurulu tarafından tutanakları verilir.

Bir seçim çevresinde yapılan seçimin, seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verildiği takdirde, o seçim çevresinde yeniden seçim yapılır. İl seçim kurulu, seçimin iptaline dair kararı ilan ettiği gibi kararın kesinleşmesini müteakip o çevrede seçimin yapılacağını da derhal ilan eder.

Bu ilandan sonra gelen 60 ıncı günü takip eden ilk pazar, oy verme günüdür.

Yukarıdaki fıkralar dışında, meclis üyelerinden bir veya birkaçının tutanaklarının iptaline karar verildiği takdirde, tutanağı iptal olunan meclis üyesi yerine, mensup oldukları siyasî parti listesindeki sıraya göre, belli olan sırada olanlara tutanakları verilir.

İl seçim kurullarının kararlarına karşı 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 130 uncu maddesinde tespit edilmiş olan süreler içinde, Yüksek Seçim Kuruluna itiraz edilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Seçim Sonuçlarının İlanı

Seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanı

MADDE 26. — Yüksek Seçim Kurulu, ilçe seçim kurulları tarafından yollanan belgelere dayanarak, seçimin genel sonucunu ilan eder.

Seçim sonuçlarının Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanması

MADDE 27. — Devlet İstatistik Enstitüsü, ilçe seçim kurulları tarafından kendilerine verilecek belgelere dayanarak seçim çevreleri itibarıyla sandık tutanaklarından mevcut bilgiyi, en geç seçimi takip eden yıl içinde yayımlar.

Belediye ve il genel meclisi yedek üyelerinin asıl üyeliğe getirilmesi

MADDE 28. — İl genel meclisi üyeliklerinde, herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde, vali, belediye meclisi üyeliklerinde boşalma olduğu takdirde ise, belediye başkanı meclise katılacak yedek üyelerin adını yetkili seçim kurulundan sorar ve adı bildirilen üyeyi davet eder. Bu suretle davet edilen üye, kalan süreyi tamamlar.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İl seçim kurulu başkanı büyük şehir belediye başkanlığına seçilene, ilçe seçim kurulu başkanı da belediye başkanlığı, belediye meclis üyelikleri ve il genel meclis üyeliklerine seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini o seçim çevresinde derhal alışılmış usullerle ilan ettirir, bir suretini de bir hafta süre ile seçim kurulu kapısına astırırlar.

c) Yedek üyelikler için de (a) ve (b) bentleri hükümleri uygulanır. Siyasî partilerin kazandıkları yedek üyeler, asıl üyeliğe seçilenlerden sonra gelen isimden itibaren sıra ile tespit olunur.

Büyük şehir meclisine katılacak üyeler

MADDE 24. — Kanunun 24 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Seçimin veya tutanağın iptali

MADDE 25. — Kanunun 25 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Seçim Sonuçlarının İlanı

Seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanı

MADDE 26. — Kanunun 26 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Seçim sonuçlarının Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanması

MADDE 27. — Kanunun 27 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Belediye ve il genel meclisi yedek üyelerinin asıl üyeliğe getirilmesi

MADDE 28. — İl genel meclisi üyeliklerinde, her hangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde vali, belediye meclisi üyeliklerinde boşalma olduğu takdirde ise, belediye başkanı beş gün içerisinde meclise katılacak yedek üyelerin adını yetkili seçim kurulundan sorar ve üç gün içerisinde adı bildirilen üyeyi davet eder. Bu suretle davet edilen üye, kalan süreyi tamamlar.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere
Geri Gönderilen Kanun)

Boşalan üyelik hangi ilçe veya siyasî partiye ait ise, davet edilecek yedek üye de, aynı ilçe ve siyasî partiden olur.

Bir partiden boşalan asıl üyelik için, o partiden davet edilecek yedek üye kalmamış ise veya boşalan asıl üyelik bir bağımsız aite ise, parti ayırımı yapılmaksızın oy bölüşümünde sırası önde gelen yedek üye asıl üyeliğe davet edilir.

Bir siyasî parti listesinden, meclis asıl üyeliğine seçildikten sonra, başka bir siyasî partiye geçen veya bağımsız kalanlardan asıl üyelik açıldığı takdirde, bu üyelerin meclis üyeliğine seçildikleri sırada mensup oldukları partinin yedek üyesi, asıl üyeliğe çağırılır.

Seçimlerin yenilenmesi

MADDE 29. — Seçim dönemi sonundan önce,

- a) Bir seçim çevresinde yapılan seçimin, seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verilmesi,
- b) Belediye meclisi veya il genel meclisinin yetkili organlarca feshi,
- c) Belediye meclisi veya il genel meclisi üyeliklerinin herhangi bir sebeple boşalması ve meclis üye sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra, üye tamsayısının yarısından aşağıya düşmesi,
- d) Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması,

Hallerinde mülki amirin durumu derhal bildirmesi üzerine, ilçe seçim kurulunca sözkonusu organ için yeniden seçim yapılmasına karar verilerek, durum alışılmış usullerle ilan edilir.

Bu ilandan sonra gelen 60 ncı günü takip eden ilk pazar oy verme gündüdür.

ALTINCI BÖLÜM

Köy ve Mahalle Muhtarları, Köy İhtiyar Meclisi ve Mahalle İhtiyar Heyeti Üyeliği Seçimleri

Seçilecek üye sayısı

MADDE 30. — A) Köy ihtiyar meclisine, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre;

Nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde	8
Nüfusu 1 001 - 2 000'e kadar olan köylerde	10
Nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde	12

Üye seçilir.

Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alanlardan başlanarak nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde ilk dört üye, nüfusu 1 001 - 2 000'e kadar olan köylerde ilk beş üye ve nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde ilk altı üye asıl, geri kalanlar ise yedek üye olur.

Adaylık ve seçilme yeterliği

MADDE 31. — Köy muhtarlığı ve köy ihtiyar meclisi üyeliği, mahalle muhtarlığı ve mahalle ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde adaylık usulü yoktur.

En az altı aydan beri o mahalle veya köyde oturmak şartıyla 25 yaşını dolduran her Türk vatandaşı, bu Kanunda ve bu Kanunun atıf yaptığı diğer kanunlarda öngörülen hükümlerce seçilmeye mani hali olmamak kaydıyla, muhtar, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti üyesi seçilebilir.

442 sayılı Köy Kanununun 41 inci maddesi gereğince görevden uzaklaştırılan köy muhtarları ile 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanunun 18 inci maddesine göre sıfatları kaldırılan mahalle muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri tekrar aynı görevlere seçilemezler.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Boşalan üyelik hangi ilçe veya siyasî partiye ait ise, davet edilecek yedek üye de, aynı ilçe ve siyasî partiden olur.

Bir partiden boşalan asıl üyelik için, o partiden davet edilecek yedek üye kalmamış ise veya boşalan asıl üyelik bir bağımsıza ait ise, parti ayırımı yapılmaksızın oy bölüşümünde sırası önde gelen yedek üye asıl üyeliğe davet edilir.

Bir siyasî parti listesinden, meclis asıl üyeliğine seçildikten sonra, başka bir siyasî partiye geçen veya bağımsız kalanlardan asıl üyelik açıldığı takdirde, bu üyelerin meclis üyeliğine seçildikleri sırada mensup oldukları partinin yedek üyesi, asıl üyeliğe çağırılır.

Seçimlerin yenilenmesi

MADDE 29. — Kanunun 29 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

ALTINCI BÖLÜM

Köy ve Mahalle Muhtarları, Köy İhtiyar Meclisi ve Mahalle İhtiyar Heyeti Üyeliği Seçimleri

Seçilecek üye sayısı

MADDE 30. — a) Köy ihtiyar meclisine, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre;

Nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde 8

Nüfusu 1 001'den 2 000'e kadar olan köylerde 10

Nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde 12

Üye seçilir. Seçilecek üye sayısı ilçe seçim kurulu başkanınca belirlenir.

Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alanlardan başlanarak nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde ilk dört üye, nüfusu 1 001'den 2 000'e kadar olan köylerde ilk beş üye ve nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde ilk altı üye asıl, geri kalanlar ise yedek üye olur.

b) Mahalle İhtiyar Heyetine sekiz üye seçilir. Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alan dört üye asıl, geri kalanlar ise yedek üye olur.

Adaylık ve seçilme yeterliği

MADDE 31. — Kanunun 31 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere
Geride Gönderilen Kanun)

Seçim çevresi, oy verme ve seçim sistemi

MADDE 32. — Mahalle muhtarlığı ve ihtiyar heyeti için, mahalle; köy muhtarlığı ve ihtiyar meclisi için köy; seçim çevresidir.

Her seçim çevresinde usule uygun olarak konmuş sandıklarda o çevre seçimi için oy kullanılır.

Muhtar seçimi için bir ad yazılı oy pusulası, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti seçimi için de bu kurulların asıl üye sayısı kadar ad yazılı oy pusulası ayrı ayrı zarflarla oy sandığına atılır.

Muhtar, ihtiyar heyeti ve ihtiyar meclisi seçimleri ekseriyet sistemine göre yapılır.

Boşalan muhtarlık, ihtiyar meclisi ve heyeti üyeliği için seçim yapılması

MADDE 33. — Köy veya mahalle muhtarlığının herhangi bir sebeple boşalması halinde ihtiyar meclisi veya heyetinin birinci üyesi durumu, yazılı olarak ilgili seçim kuruluna ve mahallin en büyük mülkiye amirine bildirmek zorundadır.

Boşalan muhtarlıklar için her yıl Haziran ayının ilk Pazar günü seçim yapılır. Seçim yapılıncaya kadar muhtarlık görevi mahallin en büyük mülkiye amiri tarafından atanacak muhtar vekili tarafından yürütülür.

Seçim döneminin sona ermesinden önce ihtiyar meclisi veya heyeti üye sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra üye tamsayısının, köylerde tabii üyeler hariç, yarısına düşmesi halinde, muhtar, durumu bir hafta içinde ilgili seçim kurulu başkanlığına ve bilgi için de mahallin en büyük mülkiye amirine bildirmeye mecburdur.

Bu bildirim üzerine ilçe seçim kurulu başkanlığınca durum 48 saat içinde ilan edilir. İlan tarihinden sonra gelen 60 uncu günü takip eden ilk pazar günü oy verilir.

İhtiyar meclisi veya heyeti seçiminin yapılması gerektiği hallerde köy veya mahalle muhtarlığı da boşalmış ise, Haziran ayı beklenmeksizin her iki seçim beraber yapılır.

Diğer işlemler

MADDE 34. — Muhtar, ihtiyar heyeti, ihtiyar meclisi seçimlerinde diğer işlemler bu Kanunda ve bu Kanunun atıf yaptığı diğer kanunlarda yazılı usul ve esaslara göre yürütülür.

YEDİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanun uyarınca yeni il genel meclisi seçimleri yapılarak il genel meclisleri ilk toplantılarını yapılıncaya kadar 25.9.1980 gün ve 2304 sayılı 13.3.1329 tarihli İdareî Umumiyeî Vilayat Kanunu Muvakkatına Ek Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanun uyarınca yeni belediye başkan ve belediye meclisi üyeleri seçilinceye kadar, 25.9.1980 gün ve 2303 sayılı 3.4.1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununa Ek Kanun ile 16.8.1981 gün ve 2508 sayılı 1580 sayılı Belediye Kanununa 2303 sayılı Kanunla eklenen geçici 3 üncü maddenin değiştirilmesine ve bu Kanuna 3 üncü geçici madde eklenmesine dair Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra, yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerinde, siyasî partilerin aday tespiti için önseçim yapılmaz. Bu seçime mahsus olmak üzere siyasî partiler, adaylarını aşağıdaki usullere göre tespit ederler.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Seçim çevresi, oy verme ve seçim sistemi

MADDE 32. — Mahalle muhtarlığı ve ihtiyar heyeti için, mahalle; köy muhtarlığı ve ihtiyar meclisi için köy; seçim çevresidir.

Her seçim çevresinde usule uygun olarak konmuş sandıklarda o çevre seçimi için oy kullanılır.

Muhtar seçimi için bir ad yazılı oy pusulası, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti seçimi için de bu kurulların asıl üye sayısı kadar ad yazılı oy pusulası Yüksek Seçim Kurulunca hazırlanan özel zarfa konularak oy sandığına atılır.

Muhtar, ihtiyar heyeti ve ihtiyar meclisi seçimleri ekseriyet sistemine göre yapılır.

Boşalan muhtarlık, ihtiyar meclisi ve heyeti üyeliği için seçim yapılması

MADDE 33. — Kanunun 33 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Diğer işlemler

MADDE 34. — Kanunun 34 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Kanunun Geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanun uyarınca yeni belediye başkan ve belediye meclisi üyeleri seçilinceye kadar, 25.9.1980 gün ve 2303 sayılı 3.4.1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununa Ek Kanun ile 16.8.1981 gün ve 2508 sayılı 1580 sayılı Belediye Kanununa 2303 sayılı Kanunla eklenen Geçici 3 üncü maddenin değiştirilmesine ve bu Kanuna üç Geçici madde eklenmesine dair Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra, yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerinde, siyasî partilerin aday tespiti için ön seçim yapılmaz. Bu seçime mahsus olmak üzere siyasî partiler, adaylarını aşağıdaki usullere göre tespit ederler:

Büyük şehir belediye başkanı adayları siyasî partilerin genel merkez karar ve yönetim kurullarınca tespit edilir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere
Geri Gönderilen Kanun)

İllerde:

İl merkezi belediye başkanı ile belediye meclisi üyeleri, merkez ilçe beldelerinin belediye başkanları ile belediye meclisi üyeleri, merkez ilçeye isabet eden il genel meclisi üyeleri adaylarını, siyasi partilerin il ve merkez ilçe idare kurulları birlikte toplanarak;

İlçelerde:

İlçe belediye başkanı ile belediye meclisi üyeleri; ilçe beldelerinin belediye başkanları ile belediye meclis üyeleri; ilçe seçim çevresine isabet eden il genel meclisi üyeleri adaylarını, siyasi partilerin ilçe idare kurulları toplanarak;

Belirleyip, genel merkez karar ve yönetim kurulunun tensip ve tasdikine sunarlar.

Merkez karar ve yönetim kurulunun, her isteği aynen kabul veya değiştirerek tasdik etmesi ile adaylar tespit olunur.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk seçimde, seçmen kütüğünde ve sandık listesinde kaydı ve oy kullanma yeterliği bulunduğu halde mahallî idareler seçimlerine hukukî veya fiilî mazareti olmaksızın katılmayanlar, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından 2 500 lira para cezası ile cezalandırılırlar. Bu karar kesindir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunda, seçim usul ve esasları hükme bağlanan büyük şehir yönetiminin hukukî statüsü, bu Kanunun yürürlüğünü takip eden ilk seçim tarihinden önce, kanun hükmünde kararnemelerle düzenlenir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerinde 6 Kasım 1983 tarihinde yapılan milletvekili seçiminde kullanılan sandık seçmen listeleri güncelleştirilerek kullanılır.

Güncelleştirme sandık seçmen listelerinin askıya çıkarılması, listede ismi bulunmayanlar ile seçim gününe kadar 21 yaşını dolduracak olanların listeye yazılması suretiyle yapılır.

Askı ve itiraz süreleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesini takip eden ilk mahallî idareler seçiminde oy verme günü 25 Mart 1984 tarihidir.

Yüksek Seçim Kurulu, bu seçimlere mahsus olmak üzere, bu Kanun ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ve 2820 sayılı Siyasal Partiler Kanununun seçimlere ilişkin olarak tespit ettiği süreleri kısaltarak uygular.

GEÇİCİ MADDE 8. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk Mahallî İdareler seçimlerinde, seçime katılma hakkı kazanacak partilerde 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 45 inci maddesi ile değişen 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin 4 ve 11 numaralı bentlerinde sözü edilen büyük kongresini yapmış olmaları şartı aranmaz.

GEÇİCİ MADDE 9. — Geçici 7 nci maddeye göre yapılacak seçimlerde tayin yolu ile belediye başkanlığı görevini yürütenler aday oldukları takdirde kanunî süreleri içinde görevlerinden ayrılırlar.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İllerde:

İl merkezi belediye başkanı ile belediye meclisi üyeleri, merkez ilçe beldelerinin belediye başkanları ile belediye meclisi üyeleri, merkez ilçeye isabet eden, il genel meclisi üyeleri adaylarını, siyasi partilerin il ve merkez ilçe idare kurulları birlikte toplanarak;

İlçelerde:

İlçe belediye başkanı ile belediye meclisi üyeleri; ilçe beldelerinin belediye başkanları ile belediye meclisi üyeleri; ilçe seçim çevresine isabet eden il genel meclisi üyeleri adaylarını, siyasi partilerin ilçe idare kurulları toplanarak;

Belirleyip, genel merkez karar ve yönetim kurulunun tensip ve tasdikine sunarlar.

Merkez karar ve yönetim kurulunun, her listeyi aynen kabul veya değiştirerek tasdik etmesi ile adaylar tespit olunur.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk seçimde, seçmen kütüğünde ve sandık listesinde kaydı ve oy kullanma yeterliliği bulunduğu halde mahallî idareler ile mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri seçimlerine hukukî veya fiilî mazereti olmaksızın katılmayanlar, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından 2.500 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Ancak seçim gününden sonraki üç ay içinde hukukî veya fiilî mazeretini bildiren ve mazereti ilçe seçim kurulu başkanınca geçerli görülenlerden bu para tahsil edilmez.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunda seçim usul ve esasları hükme bağlanan büyük şehir yönetiminin hukukî statüsü, bu Kanunun yürürlüğünü takip eden ilk seçimin oy verme gününden önce, 17.6.1982 gün ve 2680 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanununda belirtilen esas ve usullere uygun olarak çıkarılacak kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerinde 6 Kasım 1983 tarihinde yapılan milletvekili seçiminde kullanılan sandık seçmen listeleri güncelleştirilerek kullanılır.

Güncelleştirme; sandık seçmen listelerinin askıya çıkarılması, listede ismi bulunmayanlar ile seçim gününe kadar 21 yaşını dolduracak olanların listeye yazılması suretiyle yapılır ve bu suretle oluşan listeler başka bir ilan vesair işleme tabi tutulmadan çoğaltılarak sandık seçmen listesi olarak kullanılır.

Askı ve itiraz süreleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu kanunun yürürlüğe girmesini takip eden ilk mahallî idareler seçiminde oy verme günü 25 Mart 1984 tarihidir.

Seçim döneminin başlangıç tarihi yüksek seçim kurulunca, yukarıdaki fıkrada belirtilen oy verme günü esas alınarak tespit ve ilan edilir.

GEÇİCİ MADDE 8. — Kanunun geçici 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 9. — Kanunun geçici 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 10. — Mahallî idareler seçimlerinde aday olan memurların seçimi kaybetmeleri halinde bu seçime mahsus olarak müktesep hakları ile eski veya eşdeğer bir göreve dönerler.

GEÇİCİ MADDE 11. — 2963 sayılı Kanunla kurulan ve halen adlî ve mülkî teşkilatı kurulmamış bulunan ilçelerde mahallî idareler seçimlerini yürütecek ilçe seçim kurulunu belirlemeye veya yeni ilçe seçim kurulları oluşturmaya Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir.

(Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Propaganda serbestliği

MADDE 35. — Mahallî idareler seçimlerinde propaganda 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun dairesinde serbesttir.

Ancak 298 sayılı Kanunun 52-55 inci maddeleri ile düzenlenen radyo ve televizyonda propandaya ilişkin hükümleri, 52 nci maddenin son bendi hariç, bu seçimlerde uygulanmaz.

Özel hüküm bulunmayan hallerde uygulama

MADDE 36. — Bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde 26.4.1961 gün ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 10.6.1983 gün ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun ve bunların ek ve değişikliklerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan kanun ve kanun maddeleri

MADDE 37. — 18.7.1963 gün ve 286 sayılı Köy Kanununda değişiklik yapılmasına dair Kanun.

18.7.1963 gün ve 287 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair 4541 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kanunların Kaldırılması Hakkında Kanun.

19.7.1963 günlü ve 306 sayılı İdareî Umumiyeî Vilayat Kanununda Değişiklikler Yapılmasını ve İlgili Bazı Kanunların Kaldırılmasına Dair Kanun.

19.7.1963 gün ve 307 sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. İle diğer kanunların bu Kanun hükümlerine aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 38. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 39. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Propaganda serbestliği

MADDE 35. — Kanunun 35 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Özel hüküm bulunmayan hallerde uygulama

MADDE 36. — Bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde 26.4.1961 gün ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 22.4.1983 tarih 2820 sayılı Siyasal Partiler Kanunu, 10.6.1983 gün ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun ve bunların ek ve değişikliklerinin bu kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 37. — 28.7.1963 gün ve 286 sayılı Köy Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun, 18.7.1963 gün ve 287 sayılı Şehir ve Kasabalarda, Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair 4541 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına ve Bazı Kanunların Kaldırılması Hakkında kanunun, 19.7.1963 günlü ve 306 sayılı İdare-i Umumiye Vilayat Kanunu Muvakkatında Değişiklikler Yapılmasına ve İlgili Bazı Kanunların Kaldırılmasına Dair Kanunun, 19.7.1963 gün ve 307 sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun, Seçimlerle ilgili ve bu kanuna aykırı olan hükümleri ile diğer kanunların bu kanuna aykırı olan seçimlerle ilgili hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 38. — Kanunun 38 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 39. — Kanunun 39 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

